

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Менеджмент на транспорті»

ПРОГРАМА КУРСУ

**та методичні вказівки до практичних занять
з дисципліни**

„ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ”

Харків 2012

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Менеджмент на транспорті» 8 листопада 2010 р., протокол № 4.

Рекомендуються для студентів спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» всіх форм навчання.

Укладачі:

доц. О.В. Дикань,
асистенти О.Ю. Єгорова,
Т.М. Глушенко

Рецензент

проф. О.Г. Дейнека

ПРОГРАМА КУРСУ

та методичні вказівки до практичних занять
з дисципліни

„ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ”

Відповідальний за випуск Глушенко Т.М.

Редактор Решетилова В.В.

Підписано до друку 23.03.11 р.
Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 50. Замовлення №
Видавець та виготовлювач Українська державна академія
залізничного транспорту
61050, Харків - 50, майдан Фейербаха, 7
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ І ЗВ'ЯЗКУ
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Менеджмент на транспорті”

ПРОГРАМА КУРСУ
та методичні вказівки до практичних занять з дисципліни

„ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ”

Харків – 2012

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Менеджмент на транспорті» 8 листопада 2010 р., протокол № 4.

Рекомендується для студентів спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» всіх форм навчання.

Укладачі:

доц. О.В. Дикань,
асист. О.Ю. Єгорова,
асист. Т.М. Глушенко

Рецензент

проф. О.Г. Дейнека

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Програма курсу «Інфраструктура ринкової економіки»	8
Розділ I. Ринок, його структура та інфраструктура	8
Розділ II. Організація ринків товарів, цінних паперів та праці у вигляді бірж	9
Розділ III. Банківська система як складова частина інфраструктури ринкової економіки	10
Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення	12
Методичні вказівки до проведення практичних занять	17
Теми контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) та реферату (для студентів денної форми навчання)	25
Тематика рефератів курсу «Інфраструктура ринкової економіки»	33
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи	35
Список літератури	36

ВСТУП

Розвиток ринкової економіки, ускладнення структури ринку об'єктивно зумовили формування і вдосконалення її інфраструктури. Широка мережа бірж, банків, інвестиційних та інноваційних фондів, довірчих товариств, страхових компаній, брокерських та дилерських фірм, торгових будинків, пенсійних фондів та інших інститутів складає систему взаємопов'язаних спеціалізованих організацій, які обслуговують потоки товарів, послуг, інформації, грошей, цінних паперів і робочої сили. Серед елементів інфраструктури ринкової економіки своїм впливом на функціонування окремих ринків виділяються товарні і фондові біржі, біржі праці, що виступають у формі центрів зайнятості, банківська система, яка включає Національний банк України та розгалужену систему комерційних банків.

Викладення курсу «Інфраструктура ринкової економіки» побудоване на послідовному ознайомленні студентів із поняттям та багаторівневою структурою ринку, його досить розвиненою на сьогоднішній день інфраструктурою, її основними елементами. Значна увага приділяється різним видам бірж, механізмам їх функціонування, принципам діяльності, найважливішим операціям, впливу на окремі ринки. Поряд з цими інститутами ринкової економіки докладно розглядається Національний банк України, його кредитно-грошова політика та регулююча функція, а також система комерційних банків, їх кредитна та інвестиційна діяльність.

Увага слухачів концентрується на тому, що окремі складові інфраструктури ринкової економіки діють на конкретних ринках, причому деякі інститути можуть проводити операції на кількох ринках. В результаті студенти зможуть розуміти та аналізувати вплив кожного елемента ринкової інфраструктури на функціонування і розвиток ринку товарів, фінансового ринку (ринки грошей та цінних паперів), ринку праці, а також усього ринку. Це дозволить підійти до глибшого розуміння ринкової економіки, в умовах якої мають працювати майбутні фахівці.

Курс "Інфраструктура ринкової економіки" розрахований на студентів спеціальності "Менеджмент зовнішньоекономічної

діяльності", але може бути використаний при підготовці фахівців з будь-яких економічних спеціальностей.

Метою розробленого курсу є розкриття суті поняття "Інфраструктура ринкової економіки"; ознайомлення студентів із структурою товарного, фінансового ринків та інших окремих ринків; надання знань щодо функціонування створених в Україні інститутів ринкової інфраструктури. Вивчення курсу "Інфраструктура ринкової економіки" надає можливість досить детально ознайомитися із великим спектром представників інфраструктури ринкової економіки, а також приділити значну увагу таким інститутам, як біржі та банки, що охоплюють своєю діяльністю всі ринки.

Вивчаючи курс "Інфраструктура ринкової економіки", студент повинен оволодіти такими знаннями:

- сутність ринкової економіки;
- необхідність регулювання ринку з боку держави;
- структурні складові ринку;
- інструменти фінансового ринку;
- державна концепція функціонування та розвитку фондового ринку України;
- сутність інфраструктури ринкової економіки;
- елементи інфраструктури товарного ринку;
- інфраструктура ринку цінних паперів;
- ринкові структури кредитного ринку;
- складові інфраструктури ринку праці;
- етапи розвитку біржової торгівлі;
- характеристика і класифікація біржового товару;
- найбільші товарні біржі світу;
- механізм функціонування товарної біржі;
- котирування цін на біржові товари;
- типи біржових угод;
- операція хеджування;
- механізм функціонування фондової біржі;
- найбільші фондові біржі світу;
- напрями діяльності Української фондової біржі;
- процедура лістингу цінних паперів, їх котирування на біржі;
- функції та повноваження біржі праці;

- вплив різних видів безробіття на ринок праці;
- основні функції Національного банку України;
- регулювання фінансового ринку через норму обов'язкових резервів та ставку міжбанківського кредиту;
- інвестиційна діяльність комерційних банків;
- вексельне кредитування суб'єктів господарської діяльності;
- світові тенденції розвитку банківської системи.

Поряд з вищезазначеними знаннями студент має здобути такі вміння і навички:

- зробити порівняльний аналіз вільного та конкурентного ринку;
- виявити вплив безоплатних відносин на ринок;
- проаналізувати переваги та недоліки ринку;
- зробити обґрунтування висновку про необхідність регулювання ринкових відносин;
- провести структурний аналіз ринку;
- виявити тенденції розвитку фондового ринку України;
- використати знання щодо структури ринку задля поглибленого аналізу ринкової інфраструктури;
- проаналізувати механізм функціонування окремих інститутів інфраструктури ринку;
- розробити схему відповідності елементів ринкової інфраструктури ринкам товарів, фінансів (фондовому і кредитному) та праці;
- класифікувати товари, що реалізуються через біржі;
- проаналізувати види цін, що використовуються на товарній біржі;
- виявити значення котирування цін на різні товари, яке відбувається на біржі, для товарного ринку;
- зробити аналіз особливостей угод щодо товарів з негайною поставкою та форвардних контрактів;
- оцінити значення ф'ючерсних угод і опційної торгівлі;
- проаналізувати механізм спекулятивних угод та операцій хеджування;
- виявити особливості та значення офіційного та позаофіційного котирування цінних паперів;
- провести науковий аналіз фондового ринку із використанням спеціальних показників;

- зробити порівняльний аналіз принципів розрахунку поширених індексів ділової активності фондового ринку;
- виявити відмінність центрів зайнятості від колишньої системи працевлаштування; .
- відібрати та проаналізувати фактори, що впливають на ринок праці;
- довести переваги створення в Україні єдиного центрального банку;
- зробити ґрунтовний аналіз кредитно-грошової політики Національного банку України;
- оцінити значення та виявити механізм функціонування банківського мультиплікатора;
- дослідити вплив операцій Національного банку України з державними облігаціями на фондовий ринок;
- проаналізувати пасивні та активні операції комерційних банків;
- виявити вплив діяльності банків на всі види ринків;
- зробити докладний аналіз впливу вексельного обігу на кризу неплатежів;
- провести науковий аналіз діяльності комерційних банків із використанням об'єктивних показників;
- оцінити відповідність розвитку банківської системи в нашій державі світовим тенденціям.

Програма курсу "Інфраструктура ринкової економіки" денного навчання розрахована на 34 години аудиторних занять і 74 години самостійної роботи під керівництвом викладача.

У процесі проведення практичних занять пропонується широке використання активних форм навчального процесу: ділові ігри, застосування комп'ютерних програм, проведення дискусійних семінарських занять, змагання на швидкість вирішення задач.

Вивчення курсу завершується складанням заліку.

ПРОГРАМА КУРСУ «ІНФРАСТРУКТУРА РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ»

РОЗДІЛ І РИНОК, ЙОГО СТРУКТУРА ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Тема 1. Структура ринкової економіки

Ринок як система, що базується на мінових відносинах та платності усіх благ та послуг. Вплив безоплатних відносин на ринок. Вільний ринок, його ознаки та абстрактність. *Конкурентний ринок, механізм його дії**. Переваги та недоліки ринкової економіки. Необхідність регулювання ринку з боку держави.

Структура ринку. Поняття ринку товарів, послуг та інформації, його розгалужена структура. Формування ринків землі та праці. Підходи до структурування фінансового ринку. Ринок грошей як складова частина ринку позичкових капіталів. Кредит та його форми. *Вплив інфляції на ринок грошей, її види та антиінфляційна політика держави**. Ринок цінних паперів, види цінних паперів, їх обертання на фондовому ринку. Похідні цінні папери, концепція функціонування та розвитку фондового ринку України.

Питання програми, що позначені зіркою (), виносяться на самостійне вивчення студентами під час підготовки до семінарських та практичних, занять.*

Тема 2. Інфраструктура ринку

Поняття інфраструктури ринку. Ринкові структури, що діють на товарному ринку: системи оптової та роздрібною торгівлі, ярмарки, аукціони, торговельні будинки, брокерські та дилерські контори. Біржі як основа інфраструктури ринків товарів, цінних паперів та праці. Особливості діяльності інжинірингових, консалтінгових, лізингових компаній та рекламних агентств. Участь страхових компаній у товарному та фондовому ринках. Види ризиків операцій з цінними паперами. Страхування фінансових ризиків. Інфраструктура кредитного

ринку: банківська система, фінансово-промислові групи, холдинги, страхові компанії, пенсійні фонди, фонди профспілкових та інших організацій, що мають право на комерційну діяльність. *Посередницька та інвестиційна діяльність на фінансовому ринку: інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства** Проблема вибору фінансового посередника.

РОЗДІЛ II

ОРГАНІЗАЦІЯ РИНКІВ ТОВАРІВ, ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ПРАЦІ У ВИГЛЯДІ БІРЖ

Тема 3. Товарні біржі

Виникнення та етапи розвитку товарних бірж. Вимоги, що ставляться до біржового товару. Класифікація товарів, за якими укладаються угоди купівлі-продажу на біржах. Найбільші спеціалізовані товарні біржі світу. Механізм функціонування товарної біржі. *Правові засади утворення і функціонування товарних бірж в Україні**. Мета та принципи діяльності товарної біржі, її права і обов'язки. Участь членів біржі у біржових операціях. Правила біржової торгівлі. Укладення контрактів щодо угод купівлі-продажу товарів. Види цін, що використовуються на товарній біржі. Котирування цін як одна з основних функцій товарної біржі. Типи біржових угод. Угоди на реальний товар: особливості угод з негайною поставкою і форвардних контрактів. Ф'ючерсні угоди. Опціонна торгівля. Спекулятивні угоди: гра на підвищенні або зниженні цін. Страхування ризиків біржових угод операцією хеджування. Хеджування купівлею та продажем.

Тема 4. Фондові біржі

Фондові біржі - основний структурний елемент вторинного ринку цінних паперів. *Найбільші фондові біржі світу. Організація фондових бірж у вигляді акціонерних товариств, асоціацій або корпорацій.** Статут та правила фондової біржі.

Державний контроль за випуском та обігом цінних паперів. Українська фондова біржа, напрями діяльності, питання, які вона вирішує, структура. Учасники торгів на Українській фондовій біржі. Котирування цінних паперів: офіційне та позаофіційне котирування. Процедура лістингу, умови проходження лістингу у різних країнах, делістинг. Угоди, що укладаються на Українській фондовій біржі. Створення центрального депозитарію, проведення електронних торгів. Аналіз стану фондового ринку та ефективності інвестицій. Індекси ділової активності фондового ринку. Принципи розрахунку та види поширених індексів.

Тема 5. Біржі праці

Біржа – основа інфраструктури ринку праці. Функції та повноваження бірж праці. Організація бірж праці у формі центрів зайнятості. Структура центрів зайнятості, управління системою зайнятості у регіонах. Природне безробіття, його форми: фрикційне, добровільне та інституційне. Значення наявності резерву робочої сили. ***Вплив вимушеного, технологічного, структурного, регіонального, прихованого, застійного та циклічного безробіття на ринок праці****.

РОЗДІЛ III БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 6. Національний банк України

Місце Національного банку України у банківській системі. Особливості центральних банків інших країн світу. ***Основні функції Національного банку України та операції, які він здійснює****.

Проведення грошово-кредитної емісії, емісія банкнот, депозитна емісія. Кредитно-грошова політика Національного банку: інструменти прямої та непрямої дії. Механізм функціонування банківського мультиплікатора. Норма

обов'язкових резервів банків. Використання варіації норми обов'язкових резервів замість грошової емісії. Регулювання ставки міжбанківського кредиту. Підвищення ставки центрального кредиту з метою приборкання інфляції. Операції з державними облігаціями на ринку цінних паперів з метою збільшення або зменшення кількості грошей в обігу. Значення незалежності Національного банку України від виконавчої влади держави.

Тема 7. Комерційні банки

Комерційні банки як розгалужена інфраструктура кредитного ринку. Їх створення та функціонування. *Нові світові тенденції розвитку банківської системи**. Операції, які можуть здійснювати комерційні банки України. Пасивні та активні операції банків. Інвестиційна діяльність банків. Види діяльності комерційних банків на фондовому ринку. Формування банками портфелів цінних паперів різних типів: портфелі росту, доходу, ризикового капіталу, збалансований та спеціалізований портфелі. Безготівкові розрахунки як інструмент грошового ринку. Облік векселів, розрахунки дисконтів. Проблематичність вирішення кризи неплатежів через реалізацію проектів вексельного обігу. Аналіз діяльності комерційних банків.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

Семінарське заняття 1 на тему "Структура ринкової економіки"

- 1 Поняття "ринок", "вільний ринок, "конкурентний ринок".
- 2 Ринковий механізм і необхідність регулювання ринку з боку держави.
- 3 Структура ринку.
- 4 Поглиблена структура фінансового ринку.
- 5 Цінні папери, що обертаються на ринку.
- 6 Реалізація державної концепції функціонування та розвитку фондового ринку України.

Література [7, 9, 12, 13 , 18 , 25].

Семінарське заняття 2 на тему "Інфраструктура ринку"

- 1 Поняття "інфраструктура ринку" та "інфраструктура ринкової економіки".
- 2 Інфраструктурні елементи товарного ринку.
- 3 Біржі як інфраструктурні інститути товарного, фондового ринків та ринку праці.
- 4 Діяльність брокерських і дилерських компаній, консалтингових, інжинірингових та аудиторських фірм, юридичних, адвокатських і нотаріальних контор, служб маркетингу.
- 5 Зниження ризику операцій щодо купівлі-продажу будь-яких видів товарів завдяки діяльності страхових компаній.
- 6 Банківська система як основа інфраструктури кредитного ринку.
- 7 Посередницька діяльність інвестиційних фондів, компаній та довірчих товариств на фондовому ринку.

Література [1-3, 6, 9, 10, 15, 18, 20, 25].

Семінарське заняття 3 на тему "Товарні біржі"

- 1 Що являє собою товарна біржа?
- 2 Розвиток біржової торгівлі.
- 3 Механізм функціонування товарної біржі.
- 4 Біржові операції та ціни, що використовуються під час укладання біржових угод.
- 5 Типи біржових угод.
- 6 Вплив спекулятивних угод на коливання біржових цін.
Страхування ризиків біржових угод операцією хеджування.

Література [6, 15, 17, 19, 21, 23, 24].

Семінарське заняття 4 на тему "Фондові біржі"

- 1 Фондові біржі, організаційні форми їх існування.
- 2 Найбільші фондові біржі світу.
- 3 Українська фондова біржа. Основні напрями її діяльності.
- 4 Котування цінних паперів та процедура лістингу.
- 5 Біржові індекси, принципи їх розрахунку та аналізу.

Література [3, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 21, 22].

Семінарське заняття 5 на тему "Біржі праці"

- 1 Що являють собою біржі праці? Організація бірж праці у формі центрів зайнятості.
- 2 Рівень зайнятості та безробіття. Види та причини безробіття.
- 3 Державна служба зайнятості України, принципи її побудови.
- 4 Функції Державного центру зайнятості.

5 Оцінка ефективності діяльності Державної служби зайнятості та використання коштів Державного фонду сприяння зайнятості населення.

Література [3, 4, 18, 25].

Семінарське заняття 6 на тему "Національний банк України"

- 1 Основні функції Національного банку України.
- 2 Спорідненість та відмінності Національного банку України від інших центральних банків світу.
- 3 Операції, що здійснює Національний банк України.
- 4 Емісійна діяльність Національного банку України та банківський мультиплікатор.
- 5 Кредитно-грошова політика Національного банку України.

Література [1, 3, 14, 25].

Семінарське заняття 7 на тему "Комерційні банки"

- 1 Комерційні банки України, засади їх створення.
- 2 Тенденції розвитку банківської системи України.
- 3 Операції, які здійснюються комерційними банками.
- 4 Участь комерційних банків у безготівкових розрахунках.
- 5 Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів.
- 6 Аналіз банківської діяльності.

Література [1, 3, 5, 7, 12, 14, 19].

Семінарські заняття мають проводитися в активній формі. Для цього заздалегідь обраний ведучий розподіляє питання серед студентів групи. Крім виступаючих, призначаються також опоненти, що повинні охарактеризувати доповідь на питання та

додати той матеріал, що важливий для його розуміння, але не був використаний виступаючим.

В обов'язки ведучого входить також розподіл аудиторного часу, відведеного на семінарське заняття, між виступаючими та опонентами, виділення певного часу на запитання та підведення підсумків заняття (таблиця 1).

Підготовка студентської групи до семінарського заняття складається з вивчення відповідної теми конспекту лекцій, рекомендованих навчальних посібників та іншої літератури.

Семінарське заняття, що проводиться в активній формі, повинно проходити за сценарієм, поданим на рисунку 1.

Таблиця 1 – Приклад розподілу часу між складовими частинами семінарського заняття при розгляді п'яти питань

Складова частина семінарського заняття	Відведений час, хвилини
1 Вступ ведучого	2
2 Розгляд першого питання	14
2.1 Виступ по першому питанню	8
2.2 Запитання виступаючому та відповіді на них	3
2.3 Виступ першого опонента	3
3 Розгляд другого питання	14
4 Розгляд третього питання	14
5 Розгляд четвертого питання	14
6 Розгляд п'ятого питання	14
7 Підсумковий виступ ведучого	3
8 Висновки викладача	5
Разом:	80

Рисунок 1 – Блок-схема проведення семінарського заняття в активній формі

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

"Елементи ринкової інфраструктури"

З студентів групи виділяються два-три спостерігачі, що виступають у ролі арбітрів подальшої гри.

Решта студентів групи ділиться на дві підгрупи, яким видається завдання скласти перелік всіх відомих їм інфраструктурних елементів ринку!

Після завершення роботи, на яку відводиться термін у 10-15 хвилин, підгрупи по черзі називають організації, що забезпечують купівлю-продаж товарів та послуг. Названі елементи викреслюються з переліку обома командами. Виграє та підгрупа, яка остання називає елемент інфраструктури товарного ринку.

Спостерігачі протягом всієї гри слідкують за правильністю включення організацій до переліку інфраструктурних елементів ринку та визначають переможця, враховуючи кількість допущених помилок.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

«Розрахунок курсової вартості акцій та вексельного дисконту»

Курс акції вказує ту суму грошей, на яку їхній власник може одержати відсоток (доход за внеском), рівний за своєю величиною дивіденду.

Курс акцій знаходиться в прямій залежності від одержуваного за ним дивіденду й у зворотній залежності від відсоткової ставки (норми відсотка):

$$A_{\text{курс}} = \frac{D}{a} \times 100\% , \quad (1)$$

де $A_{\text{курс}}$ - курс акції чи ринкова її ціна;

D - дивіденд або доход, одержуваний на акцію;

γ' - відсоткова ставка (доход кредитора або плата позичальника), виражена у відсотках.

$$\tilde{a}' = \frac{\tilde{a}}{\tilde{E}_{\text{нц}}} \times 100\% , \quad (2)$$

де γ - відсоток (сума грошей), виплачуваний за внеском або позичкою;

$K_{\text{поз}}$ - величина грошового капіталу, переданого в тимчасове користування.

Курс акції можна також розрахувати, якщо відома норма дивіденду, номінал акції і відсоткова ставка:

$$\dot{A}_{\text{содн}} = \frac{\ddot{A}'}{\tilde{a}'} \times \dot{A}_{\text{н}} , \quad (3)$$

де \dot{D}' - норма дивіденду або дивіденд, виражений у відсотковому відношенні;

$A_{\text{ном}}$ - номінальна вартість акції.

$$\ddot{A}' = \frac{\ddot{A}}{100\%} , \quad (4)$$

де \ddot{D} - величина дивіденду.

Облік чужих векселів відноситься до активних операцій банку. При цьому, оскільки термін платежу за векселем ще не наступив, банк купує його з дисконтом. Дисконт (D) за безвідсотковим векселем розраховується за формулою

$$D = \frac{N \times C \times St}{100 \times 360} , \quad (5)$$

де N - номінал (вексельна сума);

C - різниця між кількістю календарних днів обігу даного векселя та кількістю календарних днів з моменту випуску до дати обліку;

St - річна облікова відсоткова ставка, %.

Найпростіша формула для розрахунку дисконту за відсотковим векселем має такий вигляд:

$$A = \frac{I \times \tilde{N} \times \left[\tilde{N}_0 - \frac{I \times \tilde{I} \times (O - \tilde{N})}{100 \times 360} \right]}{100 \times 360}, \quad (6)$$

де Т - термін обігу векселя;

П - відсоток, установлений за векселем.

Приклади розв'язання задач

Задача 1

Ви бажаєте придбати невеликий пакет 100-доларових акцій, кожна з яких приносить дивіденд у 10 доларів. За яким курсом Вам буде вигідно купити акції, якщо ставка банківського відсотка складає 5 %?

$$\text{Акурс} = \frac{Д}{Г} \times 100 \% = \frac{10}{5} \times 100 \% = 200 \$.$$

Відповідь: нижче 200 дол.

Задача 2

Власник безвідсоткового векселя на суму 100 тис. грн вирішує зробити його облік у банку, де діє річна облікова відсоткова ставка в 10 %. Необхідно обчислити, яку суму він одержить у банку, якщо вексель виданий терміном на 150 днів, а буде врахований за 72 дні до закінчення терміну.

$$Д = \frac{Н \times С \times Ст.}{100 \times 360} = \frac{100 \text{ тис. грн} \times 72 \text{ днів} \times 10\%}{100 \times 360} = 2 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{Сума} = 100 \text{ тис. грн} - 2 \text{ тис. грн} = 98 \text{ тис. грн.}$$

Відповідь: 98 тис. грн.

Ділова гра «Аукціон»

Мета ділової гри - практичне ознайомлення студентів з методикою проведення аукціонів на підвищення та зниження початкової ціни лоту.

На початку гри з числа учасників обирається ліцитатор (аукціоніст) та два-три його помічники. Впродовж наступних 10 хвилин вони разом складають перелік лотів, що виставлятимуться до продажу шляхом підвищення цін, і зазначають початкову ціну.

Решта учасників отримують у своє розпорядження умовні ігрові гроші, що сумарно дорівнюють загальній первісній вартості виставлених лотів. Після цього учасники аукціону 5-7 хвилин знайомляться з виставленими до продажу лотами та розробляють власні стратегії.

На наступному етапі гри ліцитатор проводить торги, а учасники, що замовили найбільшу ціну лотів, сплачують її помічникам з урахуванням аукціонного збору. Після закінчення торгів студенти обговорюють результати ігрового аукціону.

Протягом гри також може бути проведений аукціон на зниження початкової ціни виставлених лотів, для якого проставляються верхні межі цін, а учасникам роздаються умовні гроші сумарною вартістю у 2-3 рази нижчою за загальну початкову ціну лотів.

Практичне заняття «Біржові угоди»

Студентам пропонуються задачі на закріплення матеріалу щодо біржової торгівлі, зокрема форвардних угод та хеджування позабіржових угод ф'ючерсними контрактами.

Приклади задач та постановки питань до них наведені нижче.

Задача 1

На ринку какао-бобів ціна за угодами спот складає 889 ф. ст. за тонну, а з постачанням через два місяці - 914 ф. ст. Зважаючи

на це, спекулянт придбав одну тонну какао-бобів з негайним постачанням та продав її з постачанням через два місяці.

1 Скільки складе вигреш спекулянта, якщо у момент постачання товару ціна на ринку спот не зміниться?

2 З чого будуть складатися накладні витрати спекулянта? Чи зменшать вони прибуток?

3 Скільки складе втрачена вигода, якщо ціна на ринку спот у момент постачання складе 920 ф. ст. за тонну?

Задача 2

Підприємство підписало у січні контракт з зарубіжною фірмою на виготовлення металопродукції по 950 ф. ст. за 1 т. Одночасно підприємство придбало на біржі металів в Лондоні ф'ючерси по 952 ф. ст. за 1 т.

У березні підійшов строк виконання контракту та продажу ф'ючерсу. До цього часу металопродукція у силу ряду обставин подорожчала і її вартість склала вже 960 ф. ст. за 1 т.

1 Чи мало би підприємство збиток і який у тому разі, якби не придбало ф'ючерс?

2 Чи забезпечує купівля ф'ючерсу прибуток підприємству? Який саме?

3 Який загальний баланс прибутку та збитків?

Практичне заняття «Оцінка діяльності комерційних банків»

Результативність діяльності комерційних банків може бути оцінена за показниками, наведеними у таблиці 2.

Для аналізу діяльності банків студентам надаються дані щодо діяльності кількох комерційних банків. На основі проведених розрахунків студенти мають зробити ґрунтовні висновки про результати діяльності окремих банків, надати їх порівняльну характеристику та зробити висновки щодо надійності вкладання грошей у той чи інший банк.

Таблиця 2 – Показники діяльності комерційних банків

Показник	Формула розрахунку
Норма прибутку на капітал (КОЕ):	$\frac{\text{прибуток}}{\text{капітал}}$
Прибутковість активів (КОА):	$\frac{\text{прибуток}}{\text{активи}}$
Коефіцієнт достатності капіталу:	$\frac{\text{капітал}}{\text{активи}}$
Частка прибутку в доходах:	$\frac{\text{прибуток}}{\text{валові доходи}}$
Частка прибутку в доходах:	$\frac{\text{валові доходи}}{\text{активи}}$

Практичне заняття "Розгадування криптограми"

Мета заняття полягає у закріпленні вивченого матеріалу шляхом повторення головних термінів курсу.

Завдання полягає у віднайденні термінів за наведеними визначеннями. Якщо закодовані терміни будуть правильно вписані у криптограму, то по вертикалі під цифрою 15 можна буде прочитати ключове слово, що означає систему спеціалізованих організацій, які сприяють функціонуванню ринку.

Практичне заняття "Складання кросворду з термінів курсу"

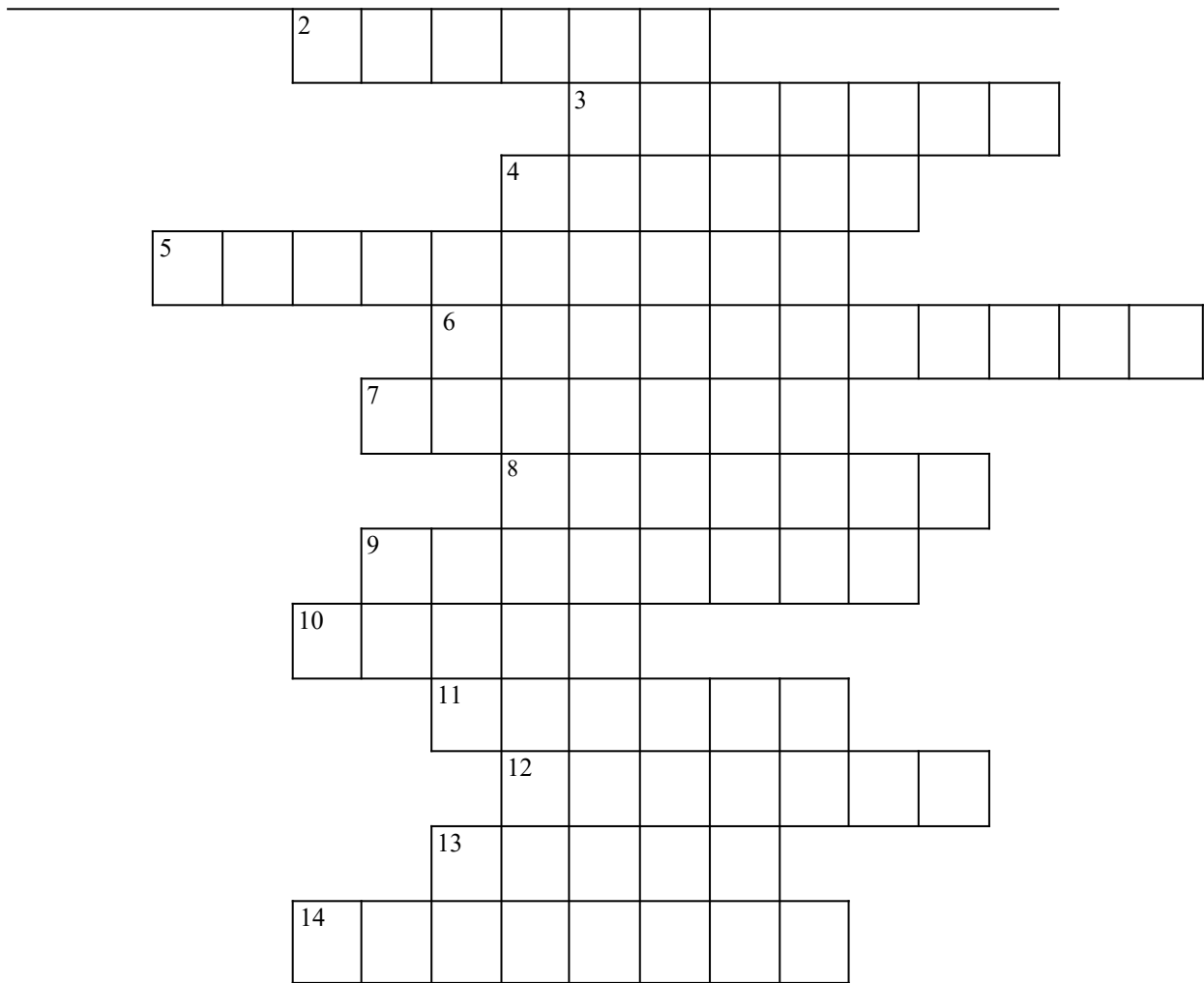
Головна мета проведення практичного заняття полягає у закріпленні пройденого матеріалу, тому студентам дозволяється користуватися власними конспектами лекцій з курсу "Інфраструктура ринкової економіки".

Перед студентами ставиться завдання скласти кросворд з 25 термінів курсу з обов'язковим письмовим зазначенням визначень.

Після завершення індивідуальної роботи студенти ставлять запитання групі, що дає можливість, перевірити рівень загальних знань та коректність наведених студентом визначень термінів.

- 1 - банківський примножувач грошової маси в обігу;
- 2 - підприємницька діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів у придбання майна для передачі його у користування фізичній чи юридичній особі, яка сплачуватиме за це спеціальні платежі;
- 3 - строковий контракт на купівлю або продаж абстрактного товару з уніфікованими умовами, який ліквідується шляхом укладання офсетної угоди;
- 4 - оптовий торговець, що зводить покупця та продавця, отримуючи за це комісійні від ціни угоди;
- 5 - страхування ризиків, пов'язаних з угодами на реальний товар з постачанням у майбутньому, шляхом купівлі-продажу зустрічних ф'ючерсних контрактів;
- 6 - розповсюджувач товарів, що зазвичай спеціалізується на оптовій або роздрібній торгівлі;
- 7 - входження цінних паперів у фондовий ринок, а емітентів у біржовий список;
- 8 - періодично створювані у визначеному місці короткочасні оптові або роздрібні ринки, на яких безпосередньо представлені для продажу товари або їхні зразки;
- 9 - суб'єкт купівлі-продажу продукції або послуг, що придбає товар;
- 10 - система рівноправних економічних відносин, що базується на відносинах купівлі-продажу всіх благ та послуг;
- 11 - вид торгівлі, до складу якої входить будь-яка діяльність з продажу товарів та послуг тим, хто перепродує їх або використовує у виробництві;
- 12 - особливий ринок, що створюється для продажу товарів з індивідуальними властивостями шляхом публічних торгів у заздалегідь встановлений час та у призначеному місці;
- 13 - організований ринок посередників;
- 14 - співвідношення цін, коли ціни на наявний товар нижчі за ціни на товар з постачанням у майбутньому.

1								15					
---	--	--	--	--	--	--	--	----	--	--	--	--	--

ТЕМИ ТА СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Структурування ринку

1 Ринок та ринкова економіка. Підходи до структурування ринку.

- 2 Структура ринку за об'єктами купівлі-продажу.
- 3 Особливості структурування фінансового ринку.

Література [7 , 9, 12, 13, 18, 25].

В контрольній роботі треба висвітлити питання співвідношення понять "ринок" та "ринкова економіка", показати, чим вони відрізняються і які інфраструктурні елементи їм притаманні. Ринок у цілому характеризується дуже багатою і складною структурою, опис якої залежить від обраних критеріїв класифікації. Ринок може бути класифікований за типом конкуренції, за територіальною ознакою, а також за обсягами купівлі-продажу.

За об'єктами купівлі-продажу розрізняють: ринок товарів; послуг; інформації; ринок нерухомості; фінансовий ринок; ринок робочої сили; ринок землі. Кожний з цих ринків має внутрішню розгалужену структуру.

Фінансовий ринок займає особливе місце серед основних структурних елементів ринку, тому що фінанси беруть участь в обертанні товарів, послуг, інформації, нерухомості, робочої сили і землі. Його структурування найбільш складне, бо до його складу входять грошовий ринок, ринок державних цінних паперів та фондовий ринок, що взаємно перетинаються.

Тема 2. Інфраструктура ринкової економіки

- 1 Поняття ринкової інфраструктури.
- 2 Головні інститути інфраструктури товарного ринку.
- 3 Діяльність банків та страхових компаній на товарному ринку.

Література: [1 -3, 15, 18, 20, 25, 27].

На початку розгляду теми треба всебічно розглянути поняття ринкової інфраструктури, його відмінності від інфраструктури ринкової економіки.

Поряд з цим необхідно зазначити роль ринкових інфраструктурних елементів у функціонуванні окремих ринків.

Детального розгляду потребують поширені інфраструктури, інститути товарного ринку із зазначенням їх внеску у функціонування ринків товарів та послуг!

Заслуговують на увагу також інфраструктурні елементи фінансового ринку, що активно діють на товарному ринку, забезпечуючи здійснення операцій купівлі-продажу товарів і послуг.

Тема 3. Особливості функціонування ярмарків, торговельних будинків та товарних бірж

- 1 Виникнення та особливості ярмаркової торгівлі.
- 2 Механізм функціонування торговельних будинків.
- 3 Особливості біржової торгівлі.

Література [6, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 28].

Ярмаркова торгівля виникла у давні часи та не втратила своєї актуальності і дотепер, тому заслуговує на ретельне дослідження як один з шляхів реалізації товарів.

Як і ярмарки, безпосередньому зведенню продавців та покупців сприяють торговельні будинки, що виникли у Японії і поширилися в усьому світі.

Суттєві відмінності від ярмаркової торгівлі та торгівлі через торговельні будинки мають товарні біржі, що являють собою ринки, на яких діють лише посередники.

Тема 4. Біржі як оптові представники ринкової інфраструктури

- 1 Товарні біржі, їх основні завдання та функції.
- 2 Торгівля цінними паперами на фондових біржах.
- 3 Діяльність фрахтових, валютних та консигнаційних бірж, їх вплив на вартість товарів.

Література: [3, 6, 8, 12, 13, 15, 17, 21, 24].

Товарна біржа є організацією, що поєднує юридичних і фізичних осіб, які здійснюють виробничу і комерційну діяльність, і має на меті надання послуг в укладанні біржових

угод, виявленні ринкових цін, попиті та пропонуванні на товари, вивченні, упорядкуванні і спрощенні товарообігу і зв'язаних з ним торгових операцій.

Фондова біржа являє собою організаційно оформлений, постійно діючий ринок. Відповідно до українського законодавства, фондова біржа є акціонерним товариством, що концентрує попит та пропонування цінних паперів, сприяє формуванню їхнього біржового курсу.

У залежності від того, які угоди укладають на біржах, крім товарних та фондових, можна виділити валютні, фрахтові, компенсаційні і біржі праці (робочої сили). Фрахтові біржі торгують контрактами на пасажирські і вантажні перевезення, а компенсаційні створюються для надання фірмам, що мають надвиробництво, можливості збуту товарів за допомогою бартерних угод.

Тема 5. Особливості лізингової діяльності

- 1 Сутність та форми здійснення лізингу.
- 2 Оперативний та фінансовий лізинг.
- 3 Класифікація лізингових угод.

Література [1, 3, 5, 12, 21].

Стимулюванню здійснення операцій щодо купівлі-продажу виробничого обладнання та транспортних засобів у значній мірі сприяє лізингова діяльність спеціалізованих фінансових компаній. Лізинг може здійснюватися у різних формах. Основними формами є стандартна лізингова угода, зворотний, пайовий та міжнародний лізинг. Кожній формі реалізації лізингу притаманні кілька модифікацій.

Існує два основних види лізингу - оперативний та фінансовий. Для здійснення операцій купівлі-продажу виробничого обладнання найважливіше значення має фінансовий лізинг, який за своєю суттю відповідає довгостроковому кредитуванню купівлі.

Лізингові угоди дуже відрізняються одна від одної, тому вони можуть класифікуватися за строками, вартістю, технікою

проведення, обов'язками щодо технічного обслуговування та іншими ознаками.

Тема 6. Механізм функціонування товарних бірж

- 1 Етапи розвитку біржової торгівлі.
- 2 Біржовий товар та котирування цін на товарній біржі.
- 3 Біржові правила та механізм здійснення біржових угод.

Література [6, 15, 17, 19, 21, 23, 24,27].

В процесі свого розвитку біржова торгівля пройшла три важливі етапи, які пов'язані із виникненням та розповсюдженням різних видів біржових угод.

На сучасних товарних біржах реалізуються в основному товари, які мають уніфіковані властивості. При цьому основною функцією бірж стало котирування цін, яке використовується для реалізації товарів шляхом позабіржової торгівлі.

Товарні біржі являють собою організований ринок, тому функціонують за визначеними правилами, використовуючи механізм здійснення угод, який базується на подвійному аукціоні.

Тема 7. Правові основи створення та функціонування товарних бірж України

- 1 Товарна біржа як організований ринок товарів.
- 2 Права та обов'язки товарних бірж.
- 3 Здійснення біржових операцій.

Література [3, 6, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 26].

Товарна біржа є місцем зустрічі великої кількості пропозицій та широкого попиту, тому не може не розглядатися як великий товарний ринок, що спеціально створений для цієї мети.

Згідно з законодавством, товарні біржі України мають широкі права та обов'язки щодо створення умов проведення біржової торгівлі, регулювання здійснюваних операцій та поширення інформації про біржову кон'юнктуру.

Розкриваючи третє питання, слід приділити увагу характеристикам біржових операцій та їх змісту, а також класифікувати біржові угоди.

Тема 8. Види угод, що здійснюються на товарній біржі

- 1 Угоди на купівлю-продаж реального товару.
- 2 Особливості та механізм здійснення ф'ючерсних угод.
- 3 Хеджування форвардних угод.

Література: [6, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 28, 31].

Історично створення товарних бірж пов'язане з купівлею-продажем реального товару, угоди щодо якого можуть передбачати як негайне постачання, так і у визначений форвардним контрактом термін.

Більшість сучасних бірж має незначний відсоток угод на реальний товар, бо значна питома вага належить ф'ючерсним контрактам, які мають стандартизований характер.

Необхідність хеджування форвардних угод ф'ючерсними контрактами перш за все пов'язана з поширенням спекулятивних операцій. До хеджування звертаються також для страхування позабіржових угод, щоб уникнути збитків від небажаної зміни ринкової кон'юнктури.

Тема 9. Зниження рівня ризику торговельної діяльності

- 1 Діяльність страхових компаній на товарному ринку.
- 2 Спекулятивні біржові угоди як фактор підвищення ризику торговельної діяльності.
- 3 Страхування біржових та позабіржових угод операцією хеджування.

Література [2, 3, 6, 15, 17, 19, 21, 23, 24, 30, 31].

Для операцій щодо купівлі-продажу на товарному ринку характерний певний ризик, пов'язаний з постачанням та зберіганням товарів, неплатежами і збутом, існування ризиків

робить необхідним функціонування на товарному ринку страхових компаній.

Значно підвищує ризики на товарному ринку поширення спекулятивної біржової гри на підвищення та зниження цін, а також гра на різниці цін.

Операція хеджування широко використовується для страхування ризиків, пов'язаних з угодами із постачанням у майбутньому. Хеджування здійснюється шляхом купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів.

Тема 10. Фондовий ринок України

1 Цінні папери, що обертаються на фондовому ринку України.

2 Правові основи функціонування фондових бірж України.

3 Оцінка стану фондового ринку.

Література [3, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 21, 22, 29].

В Україні можуть випускатися і обертатися такі види цінних паперів: акції, облігації внутрішніх державних і місцевих позик, облігації підприємств, казначейські зобов'язання держави, ощадні сертифікати; векселі. Поряд з ними на фондовому ринку обертаються похідні цінні папери: опціони акцій, облігацій, державних боргових зобов'язань; фінансові ф'ючерси; варанти.

Фондова біржа являє собою організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами. Функціонування фондових бірж регулюється Законом України «Про цінні папери і фондову біржу», статутом і правилами фондової біржі.

В усьому світі з метою характеристики ділової активності фондового ринку і прогнозу його розвитку використовуються спеціальні біржові індекси. Найбільш значимими з них вважаються індекс Доу-Джонса, Нью-Йоркської фондової біржі, «Уілшир-5000» та «Узлю лайн». Значення індексів ділової активності аналізується в динаміці за період від кількох тижнів до декількох років.

Тема 11. Інфраструктура фінансового ринку

- 1 Діяльність страхових компаній, інвестиційних фондів, компаній та довірчих товариств на фінансовому ринку.
- 2 Фондова біржа як організований ринок.
- 3 Банківська система України.

Література [1-3, 7-9, 11, 13, 22, 27, 29].

Страхові компанії - спеціалізовані організації, які відають створенням і використанням грошового фонду, що формується за рахунок внесення в нього страхових платежів. Посередницьку діяльність на фінансовому ринку здійснюють інвестиційні фонди, інвестиційні компанії і довірчі товариства.

Згідно з Законом України «Про цінні папери і фондову біржу», фондова біржа являє собою організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами. Відповідно до українського Законодавства, фондова біржа є акціонерним товариством, що концентрує попит та пропонування цінних паперів, сприяє формуванню їхнього біржового курсу.

Ядро кредитної інфраструктури складає банківська система, що складається з Центрального банку України і мережі комерційних банків, серед яких виділяють інвестиційні, ощадні, іпотечні, зовнішньоторговельні й інші банки.

Тема 12. Інфраструктура ринку праці України

- 1 Безробіття та його форми.
- 2 Основні положення закону про зайнятість населення.
- 3 Центри зайнятості населення, їх задачі та структура.

Література [3, 4, 18, 25, 29].

Рівень зайнятості населення є важливим чинником розвитку національної економіки. З одного боку, умовою успішного розвитку є наявність резерву робочої сили як одного з факторів виробництва, з іншого боку - високий рівень безробіття приводить до зниження вартості робочої сили і виникнення ряду

інших соціально-економічних проблем. Виділяють природне, вимушене, технологічне, структурне, регіональне, приховане, застійне та циклічне безробіття.

Закон України «Про зайнятість населення» був прийнятий 1 березня 1991 року, він містить положення про створення Державної служби зайнятості, її права та обов'язки, участь підприємств, установ і організацій у реалізації державної політики зайнятості тощо.

У нашій країні біржі праці створюються у формі центрів зайнятості, що зазвичай мають такі підрозділи: відділ аналізу ринку праці, відділ економічного регулювання зайнятості, відділ працевлаштування і підготовки кадрів, фінансовий відділ. Центри зайнятості вживають заходи для створення нових робочих місць, внесення своєчасних змін у середовище підготовки і перепідготовки кадрів, зниження напруженості при проведенні структурних перетворень в економіці.

Тема 13. Банківська система України

- 1 Національний банк України та його функції.
- 2 Регулювання Національним банком України кількості грошей в обігу.
- 3 Банківський мультиплікатор, механізм його дії.

Література [1, 3, 14, 25, 31].

Ядро кредитної інфраструктури складає банківська система, що складається з Центрального банку України і мережі комерційних банків. Національний банк є центральним банком України, її емісійним центром, проводить єдину політику в галузі грошового обігу, кредитування, зміцнення грошової одиниці, організує міжбанківські розрахунки, координує діяльність банківської системи в цілому, визначає курс грошової одиниці щодо валют інших країн.

Кредитно-грошова політика Національного банку України здійснюється за допомогою інструментів прямої дії (операції з державними облігаціями на ринку цінних паперів) і непрямой дії (зміна ставки центрального кредиту і норми резервів). Ці

інструменти впливають на резерви банків і тим самим на норму відсотка і пропонування грошей.

Існування банківського мультиплікатора означає, що якщо в банківську систему ззовні (наприклад від Національного банку) попадає 1 гривня, то в підсумку пропонування грошей збільшується до величини, оберненої до норми банківського резерву. Змінюючи норму банківських резервів, можна при необхідності істотно збільшувати кількість грошей в обігу, не звергаючись до наявної грошової емісії.

Тема 14. Діяльність комерційних банків

- 1 Види комерційних банків.
- 2 Види операцій, що здійснюють комерційні банки.
- 3 Діяльність комерційних банків на фондовому ринку.

Література: [1, 3, 5, 7, 12, 14, 29, 32].

Другий рівень банківської системи України складається з комерційних банків різних видів і форм власності, які являють собою широку мережу фінансово-кредитних установ, що включає Зовнішньоекономічний банк України й Ощадний банк України. У мережі комерційних банків виділяють інвестиційні, ощадні, іпотечні, зовнішньоторговельні й інші банки.

Операції комерційних банків можна розділити на три групи: пасивні (залучення коштів), активні (розміщення коштів) і комісійно-посередницькі (виконання операцій за дорученням клієнтів зі сплатою комісії). При здійсненні пасивних операцій спостерігається тенденція збільшення питомої ваги термінових і ощадних вкладів у складі залучених коштів за рахунок істотного підвищення відсоткових ставок за цими видами депозитів, а також поширення нових форм заощаджень.

Відповідно до законодавства України, комерційні банки мають право здійснювати широкий спектр операцій з цінними паперами, що дозволяє їм реалізовувати на фондовому ринку такі види діяльності: випуск власних цінних паперів; інвестування коштів у цінні папери; проведення торгових операцій з цінними паперами; виконання посередницьких функцій при купівлі -

продажу цінних паперів; організація випуску і попереднього розміщення цінних паперів за згодою з емітентом.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

- 1 Значення розвитку ринкової інфраструктури для подолання економічної кризи.
- 2 Ринкова інфраструктура інноваційної діяльності.
- 3 Сутність біржової діяльності.
- 4 Правове регулювання біржової діяльності.
- 5 Органи управління фондової біржі.
- 6 Основи функціонування валютної біржі.
- 7 Автоматизація біржової діяльності.
- 8 Сутність біржових угод, види заявок на їх укладання.
- 9 Кліринг та розрахунки на біржовому ринку.
- 10 Види біржових угод та їх основні характеристики.
- 11 Організація біржової торгівлі.
- 12 Функціонування фондової біржі.
- 13 Обіг акцій на ринку цінних паперів України.
- 14 Розвиток інфраструктури ринку цінних паперів.
- 15 Біржова торгівля опціонами.
- 16 Біржові індекси ділової активності.
- 17 Опціони по ф'ючерсних контрактах і операції з біржовими індексами.
- 18 Інвестиційні фонди і компанії в США.
- 19 Ф'ючерсні контракти на фондових біржах.
- 20 Створення мережі брокерських фірм, що діють на товарному та фондовому ринках.
- 21 Структурні зміни зарубіжних ринків цінних паперів.
- 22 Форми господарчих товариств, що застосовуються при створенні ринкової інфраструктури.
- 23 Розвиток фондового ринку України.
- 24 Функціонування Української фондової біржі на сучасному етапі.
- 25 Ринок облігацій і фондова біржа.

26 Вирішення проблеми зайнятості за допомогою біржі праці.

27 Виникнення та розвиток банківської справи.

28 Комерційні банки США.

29 Структура і функції центральних банків розвинених країн світу.

30 Інфраструктура ринку страхових послуг України.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Студенти заочної форми навчання для поглиблення та закріплення знань у сфері інфраструктури ринкової економіки виконують контрольну роботу, номер теми якої надає викладач, що веде практичні заняття з курсу.

Робота над контрольною складається з засвоєння лекційного матеріалу, ознайомлення з рекомендованими літературними джерелами, обдумування та самостійного викладення відповідей на поставлені питання. Загальний склад контрольної роботи із зазначенням обсягу у сторінках наведений у таблиці 3.

ЗМІСТ контрольної роботи, який розміщується після титульного листа, повинен відображати її структуру із зазначенням сторінки початку підрозділів.

Викладач, перевіряючи роботу, оцінює її відповідність обраній темі та самостійність її виконання студентом. Якщо контрольна робота в цілому відповідає поставленим до неї вимогам, але є сумніви відносно самостійності її виконання, вона має бути захищена перед заліком або екзаменом.

Без зарахованої контрольної роботи студент до заліку з курсу "Інфраструктура ринкової економіки" не допускається.

Таблиця 3 – Склад контрольної роботи із зазначенням обсягу
(у сторінках)

Складові контрольної роботи	Кількість сторінок
Титульний лист	1

Зміст	1
Перше питання	3-4
Друге питання	3-4
Третє питання	3-4
Література	1
Загальний обсяг:	12-15

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Закон України «О банках и банковской деятельности» // Ведомости Верховного Совета Украины. - 1991. - № 25. - С. 643-654.

2 Закон України «О страховании» // Ведомости Верховного Совета Украины. - 1996. - № 18. - С.205 -224.

3 Закон України «Про господарчі товариства» // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 49. - С. 1403-1424.

4 Закон України «Про зайнятість населення» // Кодекс законів про працю України з постійними матеріалами / За ред. В.М. Вакуленка, О.П. Товстенка. - К: Юрінком інтер, 1998. - С. 340-358.

5 Закон України "Про лізинг" //Голос України. - 1998. - № 5.

6 Закон України «Про товарну біржу» // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - №10 - С. 260-265.

7 Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 38. - С. 1069-1082.

8 Концепція функціонування та розвитку фондового ринку України, затверджена Постановою Верховної Ради України від 22 вересня 1995 року // Голос України. - 1995. - 31 жовтня. - С. 8-9.

9 Положення "Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії" / Затвер. Указом Президента України від 19 лютого 1994 року // Голос України. - 1994. - 11 березня. - С. 8-9.

10 Положення "Про фінансово-промислові групи в Україні" / Затверджене Указом Президента України від 27 січня 1995 року // Голос України. - 1995. - 7 лютого. - С. 12-13.

11 "Про довірчі товариства" Декрет Кабінету Міністрів України від 17 березня 1993 року № 23 - 93 //Урядовий кур'єр. - 1993. - 1 квітня.

12 Алехин Б.И. Рынок ценных бумаг. Введение в фондовые операции. - М.: Финансы и статистика, 1991. - 160 с.

13 Банковская система России. Настольная книга банкира. Коммерческие банки на фондовом рынке. - М.: ТОО Инжиниринго-консалтинговая компания «ДЕКА», 1995. – 112 с.

14 Бланк И.А. Торгово-посредническое предпринимательство. Экономические основы биржевой торговли и брокерской деятельности. - К.: Киевская книжная типография научной книги, 1992. - 232 с.

15 Биржевая деятельность: Учеб. для вузов / А.Г.Грязнова, Р.В. Корнеева, В.А. Галанов и др. - М.: Финансы и статистика, 1996. - 240 с.

16 Васильев П.А., Каменева Н.Г. Товарные биржи: Практ. пособие. - М.: Высш.шк., 1991. - 112 с.

17 Введение в рыночную экономику: Учеб. пособие для экон. спец, вузов /А.Я. Лившиц, И.Н. Никулина, О.А. Груздева и др.; Под ред. А.Я. Лившица, И.Н. Никулиной. - М.: Высш. шк., 2005. - 448 с.

18 Губський Б.В. Біржові технології ринку/ Авт. предм. М.Г.Чумаченко. - К.: Нора-прінт, 2007. - 295 с.

19 Даненбург В., Монкриф Р., Тейлор В. Основы оптовой торговли: Практ. курс. - С.Пб.: Нева-Ладога-Онега, 2003. - 212 с.

20 Дегтярева О.И., Кандинская О.А. Биржевое дело: Учеб для вузов. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1999. - 503 с.

21 Драчев О.Н. Фондовые рынки США. Основные понятия, механизмы, терминология. - М.: Финансы и статистика, 2002. - 184 с.

22 Иванов К.В. Карманная книга брокера. - М.: Моск. ун-т, 2001. - 66 с.

23 Иващенко А.А. Товарная биржа (за кулисами биржевой торговли). - М.: Междунар. отношения, 2001. - 294 с.

24 Иохин В.Я. Экономическая теория: введение в рынок и микроэкономический анализ: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 1997.- 512 с.

25 Как работает биржа. - М.: ТОО «Вариант», Фирма Эко Прог, 1999. - 198 с.

26 Ковалев В.П. Транспортно-складское хозяйство: Справ. пособие. - Минск.: Вышэйш. шк., 1999. - 208 с.

27 Коммерческо-посредническая деятельность на товарном рынке: Учеб. пособие/ Под общ. научн. ред. проф. А.В.Зырянова. - Екатеринбург, 2005. - 416 с.

28 Коротич Е.Б. Инфраструктура рыночной экономики: Тексты лекций. - Харьков: РИО ХГЗУ, 1998. - 28 с.

29 Коротич О.Б. Вдосконалення ринкової інфраструктури // Вісник. Харк. держ. ек. ун-ту. - 1998. - № 3 (7). - С. 35-38.

30 Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. - С.Пб.: Питер Ком, 2008. - 896 с.

31 Купаева Е.А., Крупин А.В. Совершенствование транспортно-экспедиционной деятельности// Железнодорожный транспорт. - 1999. - №4. - С. 43-45.

32 Пилипенко А.Я., Щербина В.С. Господарське право: Курс лекцій: Навч. посібник для юрид. фак. вузів. - К.: Вентурі, 2006. - 288 с.